

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING IJODIY FAOLIYATGA METODIK TAYYORGARLIGIDAGI MUAMMOLAR

Zarpullayeva Kamola Zafar qizi

Jizzax Davlat pedagogika universiteti

Ta'lim tarbiya nazariyasi va metodikasi, 2 - kurs tayanch doktoranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20552860>

Annotatsiya: Maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatga metodik tayyorgarligi masalalari, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari tahlil qilingan. Zamonaviy ta'lim sharoitida pedagoglarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirishning ahamiyati yoritilib, metodik tayyorgarlikni takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, bo'lajak o'qituvchi, ijodiy faoliyat, metodik tayyorgarlik, kreativlik, innovatsion texnologiyalar, pedagogik kompetensiya.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы методической подготовки будущих учителей начальных классов к творческой деятельности, анализируются существующие проблемы и пути их решения. Освещается значение развития креативных компетенций педагогов в современных условиях образования, а также предлагаются рекомендации по совершенствованию методической подготовки.

Ключевые слова: начальное образование, будущий учитель, творческая деятельность, методическая подготовка, креативность, инновационные технологии, педагогическая компетентность.

Abstract: The article examines the issues of methodological preparation of future primary school teachers for creative activity, analyzes existing problems and ways to solve them. The importance of developing creative competencies of teachers in modern educational conditions is highlighted, and recommendations for improving methodological training are proposed.

Keywords: primary education, future teacher, creative activity, methodological preparation, creativity, innovative technologies, pedagogical competence.

Kirish

Mamlakatimizda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, xalqaro standartlarga mos raqobatbardosh kadrlar tayyorlash hamda pedagoglarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni bilan tasdiqlangan "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"da ta'lim sifatini oshirish, pedagog kadrlarning kasbiy mahoratini rivojlantirish, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega mutaxassislarni tayyorlash bo'yicha muhim vazifalar belgilab berilgan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi"da oliy ta'lim muassasalarida innovatsion ta'lim texnologiyalarini keng joriy etish, talabalarning mustaqil va kreativ fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirish, ta'lim jarayonini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrda qabul qilingan "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunida ta'limning asosiy tamoyillari sifatida uzluksizlik, innovatsion rivojlanish, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv va ta'lim oluvchilarning ijodiy

qobiliyatlarini rivojlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Mazkur huquqiy hujjatlar pedagog kadrlarni tayyorlash jarayonida ijodkorlik, tashabbuskorlik va innovatsion faoliyatni rivojlantirishning dolzarbligini yanada oshirmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim tizimida faoliyat yuritadigan pedagoglarning ijodkor, tashabbuskor va innovatsion fikrlovchi mutaxassis sifatida shakllanishi muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olishga bo'lgan qiziqishi, mustaqil fikrlash qobiliyati, kreativ yondashuvi va shaxsiy rivojlanishining dastlabki bosqichi aynan shu davrda shakllanadi. Shu sababli boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligi nafaqat fanlarni o'qitish metodikasini, balki o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga qaratilgan innovatsion pedagogik faoliyatni ham qamrab olishi lozim. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ijodiy faoliyatga metodik jihatdan tayyorlash pedagogik ta'limning ustuvor vazifalaridan biridir. Biroq oliy ta'lim muassasalarida ushbu yo'nalishda nazariy va amaliy tayyorgarlikning o'zaro uyg'unligini ta'minlash, innovatsion pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash, talabalarni mustaqil ijodiy faoliyatga yo'naltirish hamda kreativ kompetensiyalarni rivojlantirish bilan bog'liq ayrim muammolar saqlanib qolmoqda. Mazkur muammolar kelajakdagi pedagoglarning kasbiy faoliyati samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi va ularni ilmiy-pedagogik jihatdan o'rganishni taqozo etadi.

Asosiy qism

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatga metodik tayyorgarligi bugungi kunda pedagogik ta'limning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim jarayonida o'qituvchidan nafaqat fan mazmunini mukammal bilish, balki o'quvchilarda kreativ fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish va mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantirish talab etiladi. Shu bois pedagog kadrlarni tayyorlashda ijodiy faoliyatga metodik tayyorgarlik masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi"da oliy ta'lim jarayoniga xalqaro ta'lim standartlarini joriy etish, talabalarining mustaqil ta'lim ulushini oshirish hamda kompetensiyaviy yondashuv asosida kadrlar tayyorlash vazifalari belgilangan. Ushbu vazifalar bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy va innovatsion faoliyatga tayyorgarligini kuchaytirishni taqozo etadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, pedagogika yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarining aksariyati nazariy bilimlarga ega bo'lsalar-da, ularni amaliy faoliyatda qo'llashda muayyan qiyinchiliklarga duch keladilar. Xususan, pedagogik amaliyot davrida talabalar tomonidan darslarni loyihalash, kreativ topshiriqlar ishlab chiqish, STEAM elementlaridan foydalanish va raqamli ta'lim vositalarini qo'llashda kamchiliklar kuzatiladi. Bu esa metodik tayyorgarlikning amaliy komponentlarini yanada takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatga metodik tayyorgarligidagi muammolarni bir necha guruhlariga ajratish mumkin. Birinchidan, nazariy va amaliy tayyorgarlik o'rtasidagi uzviy bog'liqlik yetarli darajada ta'minlanmagan. Talabalar pedagogika, psixologiya va xususiy metodika fanlarini o'zlashtirsalar ham, olingan bilimlarni real ta'lim jarayoniga integratsiya qilish ko'nikmalari to'liq shakllanmaydi. Ikkinchidan, raqamli va innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish bo'yicha metodik tayyorgarlik yetarli darajada rivojlanmagan. Bugungi kunda elektron ta'lim platformalari, interaktiv dasturlar, sun'iy intellekt vositalari va multimediyaga texnologiyalaridan foydalanish o'qituvchining muhim

kompetensiyalaridan biri hisoblanadi. Biroq ayrim talabalarda ushbu vositalarni dars jarayoniga moslashtirish va samarali qo'llash bo'yicha amaliy tajriba yetishmaydi. Uchinchidan, oliy ta'lim muassasalarida talabalarining kreativ fikrlashini rivojlantirishga qaratilgan topshiriqlar ulushi yetarli emas. Ko'plab mashg'ulotlarda reproduktiv xarakterdagi vazifalar ustunlik qilishi natijasida talabalar mustaqil g'oya yaratish, yangi metodlarni ishlab chiqish va pedagogik muammolarga innovatsion yechim topish imkoniyatlaridan to'liq foydalana olmaydilar. To'rtinchidan, pedagogik amaliyot davrida mentorlik tizimining samaradorligini oshirish zarurati mavjud. Amaliyotchi talabalar maktablarda dars o'tish jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash, differensial ta'limni tashkil etish va ijodiy muhit yaratish bo'yicha tajribali ustozlarning metodik ko'magiga ehtiyoj sezadilar. Bugungi kunda ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvning joriy etilishi mazkur muammolarni bartaraf etish uchun muhim imkoniyatlar yaratmoqda. Xususan, loyiha asosida o'qitish, muammoli ta'lim, case-study, STEAM texnologiyasi va tadqiqotchilik faoliyatini o'quv jarayoniga keng joriy etish bo'lajak pedagoglarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, talabalarni ilmiy konferensiyalar, innovatsion loyihalar, startap tashabbuslari va ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb qilish orqali ularning metodik tayyorgarligini yanada takomillashtirish mumkin. Shunday qilib, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatga metodik tayyorgarligini rivojlantirish zamonaviy pedagogik ta'limning ustuvor vazifalaridan biri bo'lib, bu jarayonda nazariy bilimlar, amaliy tajriba va innovatsion yondashuvlarning o'zaro uyg'unligini ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatga metodik tayyorgarligi zamonaviy pedagogik ta'limning muhim tarkibiy qismidir. Mazkur yo'nalishda mavjud muammolarni bartaraf etish uchun nazariy va amaliy tayyorgarlik uyg'unligini ta'minlash, innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish, ijodiy topshiriqlar ulushini oshirish hamda pedagogik amaliyotni takomillashtirish zarur. Natijada boshlang'ich ta'lim tizimi uchun kreativ fikrlovchi, innovatsion yondashuvlarga ega va zamonaviy ta'lim talablariga javob beradigan malakali pedagog kadrlarni tayyorlash imkoniyati kengayadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim tizimini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
3. Tolipov O., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan.
4. Ishmuhamedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent.
5. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiyalar. – Toshkent.